

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

23 ביולי 2012

715

ד' באב התשע"ב

עמוד

הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ב-2012 1336

הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ב-2012

1. תיקון שם החוק בחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983 (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, במקום "הגבלת הפרסומת והשיווק" יבוא "איסור פרסומת והגבלת שיווק".
2. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת הסעיף, במקום "הגדרות" יבוא "מטרה והגדרות";
- (2) האמור בו יסומן "(ב)", ובו –

דברי הסבר

הצעת חוק זו מהווה חלק בלתי נפרד מיישום החלטת ממשלה מס' 3247 מיום כ"ה באייר התשע"א (29 במאי 2011), ולפיה, בהתבסס על המלצותיה של הוועדה הציבורית למניעת נזקי עישון מיום י"ג בשבט התשע"א (18 בינואר 2011) (להלן – הוועדה הציבורית), הוחלט, בין השאר, "להטיל על שר הבריאות להפיץ בתוך 90 ימים תזכיר חוק לתיקון חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983, כך שייקבעו בו מגבלות מחמירות על פרסומת למוצרי טבק וכן מגבלות נוספות על שיווקם של מוצרי טבק, איסור על מכונות אוטומטיות למכר מוצרי טבק, הסמכת שר הבריאות לחייב סימון מוצרי טבק באזהרות גרפיות וחובת דיווח על רכיבי מוצרי טבק וכל זאת בתיאום עם משרד המשפטים ועם שאר משרדי הממשלה הנוגעים בדבר".

סעיף 1 מוצע לשנות את שם החוק כדי לשקף את מהות החוק בצורה טובה יותר בעקבות התיקונים המוצעים.

סעיף 2 מוצע להוסיף לסעיף ההגדרות סעיף קטן חדש שבו תפורט מטרת החוק. סעיף זה ייתן ביטוי לנזקים הקשים והקטלניים שנגרמים לבריאות כתוצאה משימוש במוצרי טבק, וכן, לשאיפה לצמצום נזקים אלה באופן משמעותי דרך קביעת איסורים, הגבלות וחובות נוספות לגבי פרסום מוצרי טבק ושיווקם. מטרתם העיקרית של צעדים אלה היא לצמצם את המקרים שבהם קטינים וצעירים מתחילים לעשן ולמנוע את התמכרותם לשימוש במוצרי טבק, אך גם לצמצם את היקף השיפתם של מבוגרים לפרסומת זו המקשה על הגמילה מעישון. כמו כן השיפה לפרסומות למוצרי טבק, שימוש בחומרי טעם וריח במוצרי טבק ונגישות למוצרי טבק מקלות על התחלת העישון ועל תקופת ההסתגלות וההתמכרות לעישון בקרב קטינים וצעירים ואף מקשות על הגמילה מעישון. הוראות אחרות של החוק יחייבו מתן מידע לציבור וסקיפות לגבי הרכיבים של מוצרי הטבק, הכל כדי למזער את היקף השימוש במוצרי טבק ככל האפשר.

כללי חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983 (להלן – החוק), קובע הוראות שונות ומגבלות לגבי פרסומת ושיווק של מוצרי טבק. מאז חקיקתו חלו תמורות בעולם ביחס לעישון ושימוש במוצרי טבק. בשנת 2003 חתמה מדינת ישראל על אמנת המסגרת לפיקוח על טבק (Framework Convention on Tobacco Control – FCTC) ובאוגוסט 2005 אישררה אותה (להלן – האמנה או אמנת המסגרת לפיקוח על טבק). סעיף 13(1) לאמנה קובע כי המדינות החברות באמנה מכירות בכך כי איסור מקיף על פרסומת, קידום מכירות ומתן חסות יצמצם את הצריכה של מוצרי טבק. סעיף 13(2) לאמנה קובע כי על מדינה החברה באמנה לקבוע, בהתחשב בחוקתה או בעקרונותיה החוקתיים, איסור מקיף על כל פרסומת למוצרי טבק, קידום מכירות ומתן חסות. מדינות רבות בעולם מיישמות מחויבות זו בחקיקה, וביניהן: בריטניה, צרפת, צ'כיה, דנמרק, אוסטרליה, בלגיה, פינלנד, אירלנד, איטליה, הולנד, ניו זילנד, נורווגיה, פולין, פורטוגל, סלובניה, ספרד ושוודיה (ר' מחקר שנערך במרכז המחקר והמידע של הכנסת "הגבלות על פרסום ושיווק של מוצרי טבק – סקירה משווה" מיום ל' בכסלו התשע"א (7 בדצמבר 2010) פורסם באתר האינטרנט של הכנסת).

מטרתה של הצעת החוק היא לאסור באופן כללי את הפרסומת למוצרי טבק כדי להקטין את חשיפת הציבור לפרסומת למוצרים אלה, הגורמים למוות, תחלואה ונכות. איסור מקיף על פרסומת חשוב במיוחד כדי להגן על ילדים וצעירים מהשפעות הפרסומת, המייצרת תדמית חיובית ומושכת לעישון.

איסור על פרסומת למוצרי טבק עלול אמנם לפגוע בחופש העיסוק ובחופש הביטוי של חברות הטבק, אך בהתחשב בנזקים הכבדים לבריאות הציבור וההשלכות של נזקים אלה, האיסור הכללי המוצע על פרסומת מסוג זה והמגבלות על שיווק מוצרי טבק, הם מידתיים. יובהר כי כדי שלא לפגוע בעיסוק של חברות הטבק מעבר לנדרש, מוצע שלא לאסור באופן מוחלט את הפרסומת למוצרי טבק אלא להתיר מספר מצומצם של ערוצי פרסומת הממוקדים בציבור המעשנים בלבד, שיבחרו להיחשף לפרסומת באופן רצוני.

¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 38.

(א) אחרי ההגדרה "מותג" יבוא:

"מפקח" – מי ששר הבריאות הסמיך אותו למפקח לעניין חוק זה בהתאם להוראות סעיף 79;

"עשיית פרסומת" – לרבות יצירת פרסומת, הפקת פרסומת, הפצת פרסומת, הזמנת פרסומת או מימון פרסומת";

(ב) בהגדרה "פרסומת", במקום הסיפה החל במילים "לרבות" יבוא "כולו או חלקו, בכל צורה שהיא, באופן ישיר או עקיף, גלוי או סמוי לרבות פרסומת במסגרת של מתן חסות";

(ג) אחרי ההגדרה "פרסומת" יבוא:

"פרסומת למוצרי טבק" – פרסומת שיש בה כדי לקדם מוצר טבק, שם מסחרי של מוצר טבק או מותג של מוצר טבק";

(ד) ההגדרה "פרסומת עקיפה" – תימחק;

(ה) בהגדרה "שיווק", במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) מכירה במחסן לצידת אניות וכלי טיס";

(ו) ההגדרה "פרסומת לשם מסחרי" – תימחק;

(3) לפני סעיף קטן (ב) יבוא:

"(א) חוק זה מטרתו להגן על בריאות הציבור, ובמיוחד על בריאותם של קטינים, וזאת באמצעות קביעת איסורים, הגבלות וחובות, ובין השאר, איסור עשיית פרסומת למוצרי טבק והגבלת פעולות העשויות לעודד התחלת שימוש במוצרי טבק או להקל על השימוש בהם, וכן באמצעות מתן מידע לציבור, והכל בשל הנזקים הקשים והקטלניים שנגרמים לבריאות כתוצאה משימוש במוצרי טבק."

ד ב ר י ה ס ב ר

לאור השינוי המוצע בהגדרה "פרסומת" והוספת ההגדרה "פרסומת למוצרי טבק" כך שיכללו גם פרסומת באופן עקיף וגם פרסומת לשם מסחרי, מוצע למחוק את ההגדרה ל"פרסומת עקיפה", שנוסחה כיום הינו "פרסומת שלא למוצר טבק, שמטרתה, בין היתר, לקדם שיווק של מוצר טבק מסוים", ואת ההגדרה ל"פרסומת לשם מסחרי" שנוסחה כיום הוא "פרסומת לשם מסחרי של מוצרי טבק בלבד או לסוג או לסוגים מסויימים של סיגריות, סיגרטים, סיגרלות וטבק מקטרת לרבות פרסומת עקיפה". ההגדרה החדשה לפרסומת למוצרי טבק תחול על פרסומת שיש בה כדי לקדם מוצר טבק, שם מסחרי של מוצר טבק או מותג של מוצר טבק.

ההגדרה ל"שיווק" בסעיף זה לחוק ממעטת בפסקה (3), "מכירה בחנויות פטורות מכס". מוצע להחליף פסקה זו כך שההגדרה של שיווק לא תחול באופן גורף על כל המקומות למכירה הפטורים ממכס אלא רק על מחסנים לצידת אניות וכלי טיס בלבד, אליהם אין גישה לציבור הכללי. מחסנים כאלה מוגדרים בתקנות המכס, התשכ"ו-1965, כ"מחסן סגור להחסנת טובין המיועדים לאספקה לאניות כמפורט בפרט 89.01 לתעריף המכס, לאניות מלחמה וזרות ולכלי טיס, שבו ניתן גם למכור טובין לנציגויות ולנציגים של מדינות חוץ

כמו כן מוצע להוסיף הגדרות ל"מפקח", ל"פרסומת למוצרי טבק" ול"עשיית פרסומת" ולתקן את ההגדרה הקיימת ל"פרסומת".

על פי ההגדרה הנוכחית, "פרסומת" מוגדרת כ"פרסומת בעל פה, בכתב, בדפוס או באמצעים אלקטרוניים, המיועדים או הזמינים לציבור, לרבות פרסומת עקיפה". הגדרה זו אינה מספקת היום בשל הדרכים המתוחכמות שבהן חברות הטבק עושות שימוש כדי לקדם את מוצריהן, במיוחד אלה המופנות לצעירים, כגון קיום מסיבות שיווק ואירועים שונים. לכן מוצע לתקן את ההגדרה כך שתקיף גם תופעות אלה. כמו כן מוצע להבהיר בהגדרה זו, כי מתן תמיכה או תרומה לאירוע, לפעילות, תאגיד או אדם כפי שנכלל בחוק במסגרת "מתן חסות" ייחשב כפרסומת לעניין החוק, ואם יש במתן חסות כאמור כדי לקדם מוצר טבק, הדבר ייחשב כפרסומת למוצרי טבק לעניין החוק.

ההגדרה ל"עשיית פרסומת" נחוצה לאור ההצעה לבטל את סעיף 12 לחוק, שהוראותיו אינן מקובלות בחקיקה מודרנית וכדי להבהיר כי אין במחיקת סעיף 12, כדי לפטור מאחריות את מי שמייצר, מפיק, מומין או מממן פרסומת האסורה, לפי הוראות סעיף 3 לחוק.

- (1) בכותרת השוליים, במקום "באמצעים מסויימים" יבוא "וסייגים";
- (2) האמור בו יסומן "(א)", ובו, המילים "או פרסומת לשם מסחרי" – יימחקו, ובמקום הסיפה החל במילים "בכל אמצעי אחר" יבוא "בכל אמצעי אחר";
- (3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי כל אחד מאלה:
- (1) פרסומת שנמסרה בדואר או ברשת האינטרנט לנמען שמלאו לו שמונה עשרה שנה ושנתן הסכמה מפורשת מראש ובכתב, לקבלת פרסומת למוצרי טבק;
- (2) פרסומת בתוך חנות למכירת מוצרי טבק בלבד או בתוך חנות למוצרי טבק ומשקאות משכרים בלבד, לרבות חנות כאמור שבה נמכרים מוצרים המשמשים לעישון טבק או לצריכה של משקאות משכרים, ובלבד שאינה גלויה לעין מחוץ לחנות;
- (3) פרסומת במסגרת העיסוק בסחר במוצרי טבק, הנמסר לאדם אחר העוסק בסחר במוצרי טבק;
- (4) רשימת שמות מוצרי הטבק למכירה ומחיריהם בלבד, המוצגת בעסק שבו נמכרים מוצרי טבק, ובלבד שגודלה אינו עולה על 30 סנטימטרים \times 21 סנטימטרים;
- (5) יצירת אמנות או דיווח חדשותי, שנעשו שלא במטרה לקדם מוצר טבק, שם מסחרי של מוצר טבק, או מותג של מוצר טבק;
- (6) פרסומת למוצר שאינו מוצר טבק, או לעסק, שהם בעלי שם זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר טבק, אם מתקיימים שניים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

(7) משחק או תוכנה כהגדרתה בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995.

מוצע לשנות את נקודת המוצא של החוק, כך שבמקום שהאיסור על פרסומת למוצרי טבק יחול רק על ערוצי פרסומת הנמנים ברשימה סגורה, כפי שקיים היום, לגישה ולפיה יחול איסור על פרסומת, למעט בסייגים המסויימים אשר יפורטו בחוק. הסייגים יחולו, בין השאר, על פרסומת בכתב או ברשת האינטרנט שאליה ייחשפו מבוגרים בלבד אשר מעוניינים בכך, למעט פרסום בדרך של תחרות או משחק, וזאת, כדי שלא לעקוף את הוראות סעיף 8(א) לחוק העיקרי. מובן שאם מדובר במשחק אסור, הגרלה או הימור – יחול לגביהם האיסור הפלילי הקבוע בסעיף 225 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. כמו כן יוחרגו פעולות פנימיות של העוסקים בסחר במוצרי טבק. מוצע לקבוע פטור על יצירת אמנות או דיווח חדשותי שלא נעשו למטרות פרסומת, וזאת כדי לצמצם את הפגיעה בחופש הביטוי.

בהתחשב באיסור הכללי לפרסומת למוצרי טבק וכן לאור האפשרות כי עשויים להיות פרסומים שונים אשר אפשר לפרשם כפרסומת כהגדרתה בחוק ואשר בנסיבות עשייתם אין בהם חריג משמעותי לכלל של איסור פרסומת, מוצע להסמיך את שר הבריאות לקבוע סייגים נוספים

כמשמעותם בפרט 3 לתעריף המכס ולנציגים של חברי ארגון האומות המאוחדות ופקידי הארגון שהם אורחי חוץ".

סעיף 3 לחוק בנוסחו כיום קובע:

"איסור פרסומת באמצעים מסויימים"

3. לא יעשה אדם פרסומת למוצרי טבק או פרסומת לשם מסחרי, לרבות בצורה, בדמות, בצליל, בתמונה, בתנועה או בכל אמצעי אחר, באחד מאלה:

- (1) שידורי רדיו בישראל;
- (2) שידורי טלוויזיה בישראל;
- (3) הקרנה פומבית או הצגה, פסטיבל או ארוע פומביים;
- (4) עתונות או כל דבר דפוס אחר המיועדים בעיקר לילדים ולבני נוער עד גיל 18;
- (4א) מדור או מוסף בעיתון המוקדש בעיקרו לספורט, לבידור או לביילוי;
- (5) כלי תחבורה ציבוריים פנים-ארציים;
- (6) קלטת וידאו, קלטת קולית או תקליטור, המיועדים למכירה, להשכרה או להצגה בציבור;

(א) המוצר או העסק היו קיימים בישראל ביום י"ג בתמוז התשס"א (4 ביולי 2001);

(ב) שם המוצר או העסק מוצג בפרסומת באופן שונה בעיקרו ממותגו של מוצר הטבק או שהמותג של מוצר הטבק מוצג על גבי המוצר שאינו מוצר הטבק באופן שאינו בולט לעין;

(ג) שר הבריאות רשאי, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, להוסיף סייג לרשימת הסייגים שבסעיף קטן (ב) וכן לקבוע לגביו אם הוא מחייב הכללה של אזהרה כאמור בסעיף 3א, ובלבד שלא יוסיף סייג כאמור אלא במקרה המצדיק חריגה מהכלל הקבוע בסעיף קטן (א) ולאחר שנוכח כי קטינים וצעירים אינם עלולים להיחשף לפרסום שבסייג כאמור."

4. סעיף 4 לחוק העיקרי – בטל.

ביטול סעיף 4

5. אחרי סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 4א

"הגבלות לעניין 4א. (א) לא יציג אדם, באופן בולט, במסגרת עסקית, מוצרי טבק או מוצרים המשמשים לעישון טבק; שר הבריאות, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת יקבע מה ייחשב כהצגה באופן בולט לעניין סעיף קטן זה.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על מוצרי טבק או על מוצרים המשמשים לעישון טבק הנמכרים בחנות כאמור בסעיף 3(ב)2, ובלבד שאינם גלויים לעין מחוץ לחנות.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ד) בסעיף זה, "שלט מותר" – שלט שהוצג כדין על פני בית עסק או בתוכו או על רכב של יצרן, יבואן, סוכן, משווק, מפייץ או מוכר של מוצרי טבק או על פני מקום ממכר של מוצרי טבק או בתוכו.

כמו כן סעיף 6 לחוק, המגביל את מספר מודעות הפרסומת במהדורה של עיתון אחד הופך מיותר ומוצע לבטלו. וזה נוסחו של סעיף 6 שמוצע לבטלו:

"הגבלת מספר הודעות בעתון"

6. לא יעשה אדם במהדורה אחת של עתון אחד, או במהדורה אחת של כל דבר דפוס אחר, יותר מפרסומת אחת לאותו שם מסחרי"

סעיף 5 כדי למנוע מצב שבו אופן הצגת מוצרי טבק למכירה מהווה פרסומת בפני עצמה, כפי שקיים כבר היום בחנויות רבות, מוצע להוסיף לחוק את סעיף 4א ולקבוע בו כי הצגת מוצרי טבק במסגרת עסקית, לא תיעשה באופן בולט, וכי שר הבריאות באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת יקבע מה ייחשב כהצגה באופן בולט לעניין זה.

עוד מוצע לקבוע כי הוראה זו לא תחול על מוצרי טבק הנמכרים בחנות למכירת מוצרי טבק או מוצרי טבק ואלכוהול בלבד, ובלבד שאינם גלויים לעין מחוץ לחנות. ואולם כדי לאפשר לאלה המוכרים מוצרי טבק ליידע את הציבור כי באותו מקום מוכרים מוצרי טבק, מוצע להסמיך את שר

לאלה המוצעים בסעיף 3(ב), באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת. יובהר כי הוראה זו לא נועדה לאפשר שינוי מהותי במצב המשפטי החדש אלא לאפשר סייגים טכניים בלבד אשר יימצא צורך סביר להסדרתם. כמו כן יובהר כי מוצע לקבוע בתקנות אלה כי ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת היא שתאשר תקנות לעניין חוק זה ככל הנדרש, במקום ועדת הכלכלה, שהיא בעלת תפקיד זה היום, לאור מטרותיו של חוק זה.

סעיפים לאור האיטור הכללי על פרסומת למוצרי טבק, 4 ו-7 סעיף 4 לחוק, הקובע הגבלות בפרסומות בשלטים הופך מיותר ועל כן, מוצע לבטלו. וזה נוסחו של סעיף 4 לחוק שמוצע לבטלו:

"הגבלות בפרסומת בשלטים"

4. (א) לא יעשה אדם פרסומת למוצרי טבק או פרסומת לשם מסחרי בשלטי חוצות ניידים או ניידים, או בחצרים הפתוחים לציבור, למעט בשלט מותר.

(ב) לא יעשה אדם פרסומת למוצרי טבק או פרסומת לשם מסחרי בשלט מותר אלא אם מופיעה בו האזהרה שבסעיף 9 בעברית, במסגרת ובאותיות ברורות וקריאות ממרחק סביר לפי העניין.

(ג) בכל פרסומת בשלט מותר ייכללו רק הפרטים הבאים או מקצתם: שם מוצר הטבק, סימנו ושמו המסחרי, שם היצרן וסימנו המסחרי, דמות חפיתת המוצר ומקום מכירתו.

(ג) לא יציג אדם שלט המציין כי נמכרים אצלו מוצרי טבק, אלא באופן שקבע שר הבריאות באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת.

תיקון סעיף 5 6. בסעיף 5 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "פרסומת למוצר טבק או פרסומת לשם מסחרי של מוצר טבק" יבוא "פרסומת למוצרי טבק, לרבות בסימון אריותם" ובמקום הסיפה החל במילים "של אבר מאבריהם" יבוא "של בעלי חיים, או של אבר מאבריהם, וכן באמצעות שימוש בתמונות פרי, והכל לרבות בציוור או בהנפשה";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום הקטע החל במילים "תחילתו של" עד המילים "(להלן – תיקון מס' 2)" יבוא "י"ג בתמוז התשס"א (4 ביולי 2001)".

ביטול סעיף 6 7. סעיף 6 לחוק העיקרי – בטל.

החלפת סעיפים 7 ו-7א לחוק העיקרי יבוא: 8.

(א) פרסומת המותרת לפי הוראות סעיף 3(ב)(1), (2) ו-(4), תכלול אזהרה או מסר אחת, במקום בולט במודעת הפרסומת בגודל של 30 אחוזים לפחות משטחה, על רקע לבן, במסגרת שחורה.

7. "חובת הכללת אזהרה בפרסומת המותרת לפי הוראות סעיף 3(ב)

(ב) שר הבריאות, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע כי אזהרה או מסר אחר כאמור בסעיף קטן (א), יובאו באמצעות תמונות שונות שיתחלפו מעת לעת, לרבות תמונות מצוירות או מונפשות, וכן לקבוע הוראות בדבר שפות האזהרה או המסר, מיקומם, עיצובם, צורתם, תוכנם, הגודל המזערי שלהם ושל האותיות שלהם, ואופן תחלופתם של האזהרה או של המסר כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

היות שבנושא זה יש דגש מיוחד לגבי סימון האריזה, מוצע לציין זאת באופן מפורש.

הבריאות לקבוע הוראות בעניין זה וזאת כדי לשמור על הכלל האמור בסעיף קטן (א) המוצע לעניין אופן ההצגה.

סעיף 8 לסעיף 7 המוצע

סעיף 6 סעיף 5 לחוק בנוסחו כיום, מגביל את השימוש בשם או בדמותם של בני אדם או באיבריהם, וכן בדמותם או באיבריהם של בעלי חיים בפרסומות למוצרי טבק.

זוה נוסחו של סעיף 7 לחוק, שמוצע להחליפו:

"חובת אזהרה בפרסום"

7. לא יעשה אדם פרסומת למוצרי טבק או פרסומת לשם מסחרי בעיתון או בכל דבר דפוס אחר אלא אם כלולה בה, בשורה האחרונה ובמסגרת, אזהרה לפי הנוסח שבסעיף 9; האזהרה תהיה בשפה שבה נתפרסם העתון או דבר הדפוס האחר ובאותיות ברורות שגדלן המזערי 12 נקודות דפוס שחור. השטח שבו כלולה האזהרה והתחום במסגרת, יהיה 5% לפחות משטח מודעת הפרסומת."

אין כיום הגבלה דומה על שימוש בתמונות של פירות בפרסומת למוצרי טבק. עישון נרגילה נפוץ היום בקרב צעירים, בין השאר מכיוון שהוא מאפשר עישון במשותף וקיימת תפיסה מוטעית בקרב צעירים והוריהם לגבי מידת הנוק בעישון כזה, בשונה מהמודעות הקיימת לגבי נזקי עישון סיגריות.

היות שסעיף 3 אוסר פרסומת אלא בניסבות מיוחדות המפורטות בסעיף קטן (ב) שבו, נותר הצורך לכלול אזהרה בפרסומת מותרות בניסבות אלה. מוצע לעדכן את הוראותיו של סעיף 7 לחוק באופן שהאזהרה או המסר הנכללים בה יהיו בולטים יותר מזה הנדרש היום וכן לקבוע כי שר הבריאות באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת רשאי לקבוע כי האזהרה או המסר

על אריות הטבק לנרגילה מקובל להציג פירות שונים, כגון תפוח, תותים ובננות, כמייצגים את טעמו וניחוחו של עשן הטבק וצרכני טבק זה, שרבים מהם צעירים, טועים לחשוב שמדובר במוצר עישון שאינו מזיק כלל או שהנוק בו קטן עד זניח, שכן פירות כידוע מומלצים לאכילה והם גם בעלי ריח נעים.

לכן, מוצע להוסיף הוראה האוסרת על שימוש בתמונות של פירות בפרסומת למוצרי טבק.

- א.7. (א) לא ייצר אדם, לא יאחסן ולא ישווק מוצר שאינו מוצר טבק, ששמו או כינויו או הסמל המופיע עליו, זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר טבק שהיה קיים לפני קביעת שמו או כינויו של המוצר שאינו מוצר טבק או לפני הופעתו של הסמל על המוצר כאמור.
- (ב) לא יכנה אדם עסק או פעילות מסחרית שאינם קשורים לסחר במוצרי טבק, בשם או בכינוי זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר טבק, אם השם המסחרי או המותג כאמור היה קיים לפני מתן הכינוי לעסק או לפעילות האמורים.
- (ג) לא יכנה יצרן או יבואן מוצר טבק ששווק לראשונה לאחר יום י' בתמוז התשס"א (4 ביולי 2001), בשם או בכינוי זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר שאינו מוצר טבק.

ד ב ר י ה ס ב ר

בתחומי התרבות, האמנות או הרווחה שאינם מיועדים בעיקרם לילדים או לבני נוער עד גיל 18, או שהם לפעילות בתחומים אלה.

(2) הוראות פסקה (1) לא יחולו על מתן חסות או על פרסומת לאירוע או לפעילות, או לאדם המשתתף בהם, אם מתקיים לגבי האירוע או הפעילות אחד מאלה:

(א) מקורם בישראל ויש להם השפעה גם מחוץ לישראל;

(ב) דבר מתן החסות שודר בטלוויזיה או ברדיו.

(3) פרסומת בעיתון או בכל דבר דפוס אחר שבה צוין מתן חסות ושאינן רואים בה פרסומת עקיפה לפי הוראות פסקה (1) וגודלה עולה על עשרה סנטימטרים מרובעים, תכלול אזכור בהתאם להוראות סעיף 7.

מוצע להחליף את סעיף 7 לחוק העיקרי, שחלקו מתייחד, כפי שיפורט להלן, לאור ההגדרה החדשה של "פרסומת", הכוללת פרסומת עקיפה.

הוראות סעיף 7א המוצע נועדו לשמור על מהות ההוראות הקיימות שנועדו למנוע את תופעת ה-"brand-stretching" או "brand-sharing" (שימוש במותג או שם של מוצר קיים, למוצרים אחרים, כדי לקדם את שני המוצרים ולמעשה להעצים בכך את השפעת הפרסומת, ובהקשר זה, תוך עקיפת האיסורים או המגבלות על פרסומת למוצרי טבק).

סעיף 7א(א) לחוק בנוסחו הנוכחי, הופך מיותר לאור מחיקת ההגדרה של "פרסומת עקיפה" בסעיף 1 לחוק, והכללת מושג זה, מבחינת מהותו, בהגדרה "פרסומת". בסעיף 7א(ב) לחוק יש הוראות נוספות לעניין פרסומת עקיפה, שיוסדרו, בסעיף 7א המוצע.

מוצע כי הסייגים המפורטים היום בסעיף 7א(ג) לחוק ייכללו במסגרת הסייגים שבסעיף 3(ב)(6) המוצע. יצוין,

כאמור, יכול שיובאו באמצעות תמונות שונות שיתחלפו מעת לעת וכן לקבוע הוראות שונות נוספות בדבר האזהרה או המסר כאמור.

לסעיף 7א המוצע

וזה נוסחו של סעיף 7א לחוק, שמוצע להחליפו:

"הגבלת השימוש בשם מסחרי או במותג של מוצר טבק

א.7. (א) לא יעשה אדם פרסומת עקיפה במסגרת עסקית.

(ב) פרסומת למוצר שאינו מוצר טבק או לעסק או לפעילות, שנעשה בה שימוש בשם מסחרי או במותג של מוצר טבק, רואים בה פרסומת עקיפה כל עוד לא הוכח אחרת.

(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו על מוצר שאינו מוצר טבק או על עסק או פעילות, שהם בעלי שם זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר טבק, ולא על פרסומת למוצר, לעסק או לפעילות כאמור, אם מתקיימים לגביהם תנאים אלה:

(1) המוצר, העסק או הפעילות שווקו או היו קיימים בישראל ביום תחילתו של תיקון מס' 2;

(2) המוצר, העסק או הפעילות האמורים מוצגים בפרסומת באופן שונה בעיקרו ממותגו של מוצר הטבק, או שהמותג של מוצר הטבק מוצג על גבי המוצר שאינו מוצר טבק, באופן שאינו בולט לעין.

(ד) לא ישתמש יצרן או יבואן בשם מסחרי של מוצר טבק ששווק לראשונה לאחר תחילתו של תיקון מס' 2, אם הוא זהה או דומה בעיקרו לשמו של מוצר אחר שאינו מוצר טבק.

(ה) (1) אין רואים במתן חסות, או בפרסומת שבה צוין מתן חסות, משום פרסומת עקיפה, אם מתן החסות או הפרסומת כאמור הם לאירועים

(ד) לא ייצר אדם, לא ישווק, לא ייבא ולא יאחסן, במסגרת עסקית, חטיף, צעצוע או ממתק לרבות גומי לעיסה, בצורה של מוצר טבק או שמופיע עליו שם של מוצר טבק, לרבות המילים "סיגריה" או "סיגר".

9. בסעיף 8 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לא יפיץ אדם ולא יחלק מוצר טבק, במסגרת עסקית, בלא תמורה, בתמורה סמלית או בתמורה למוצר טבק אחר, לרבות בעד השתתפות בסקר צרכנים, רישום ברשימת דיוור או מסירת פרטים אישיים."

10. בסעיף 8א לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) בעל עסק או מי שעובד בעסק שבו נמכרים מוצרי טבק, או נמכרים, מושאלים או מושכרים מוצרים המשמשים לעישון טבק, אשר מכר מוצר טבק או מכר, השכיר או השאיל מוצר המשמש לעישון טבק, לקטין בניגוד להוראות סעיפים קטנים (א) או (א1), חזקה כי היה מודע לכך שמכר מוצר טבק או מכר, השכיר או השאיל מוצר המשמש לעישון טבק, לקטין, אלא אם כן הוכיח, ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי, שהקטין הציג לו תעודה כאמור בסעיף קטן (ב). שלפיה הוא אינו קטין."

11. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

9. (א) לא ישווק אדם מוצר טבק בחפיסה או באריזה אחרת, אלא אם כן מודפסים על גבי החפיסה או האריזה כאמור אזהרה או מסר אחר כפי שקבע שר הבריאות באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת.

"חובת הכללת אזהרה על גבי חפיסה או אריזה של מוצר טבק"

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 10 סעיף 8 לחוק קובע איסור מכירה, השכרה או השאלה לקטין. לפי סעיף 8א(ב) לחוק, מוכר של מוצר טבק או של מוצר המשמש לעישון טבק או משכיר או משאיל של מוצר כאמור בסעיף, רשאי לדרוש ממי שמבקש שיספק לו מוצר טבק או מוצר המשמש לעישון טבק, להציג תעודה המוכיחה את גילו.

במצב הדברים הקיים, נוצר לכאורה העדר תמריץ מצד המוכר, השוכר או השואל, לפי העניין, לדרוש תעודה כאמור. לפיכך, מוצע להוסיף את סעיף קטן (ב1), שעניינו חזקת מודעות, ולקבוע בו חזקה ולפיה בעל עסק או מי שעובד בעסק מסוג זה, אשר מכר מוצר טבק או מכר, השכיר או השאיל מוצר המשמש לעישון טבק, לקטין בניגוד להוראות סעיף 8א(א) או (א1), היה מודע לכך שמדובר בקטין, אלא אם כן הוא הוכיח שהוצגה לו על ידי הקטין תעודה (מוזיפת) ולפיה הוא נחזה לבגיה. הוראה זו תואמת את סעיף 193א(ג) לחוק העונשין הקובע חזקה דומה בנוגע למכירת אלכוהול לקטין.

סעיף 11 סעיף 9 לחוק קובע:

"אזהרה

9. (א) לא ישווק אדם מוצרי טבק בחפיסה, לרבות טבק למקטרת או לנרגילה באריזה, אלא אם מודפסת או מודבקת עליה אזהרה באותיות דפוס בנוסח הבא: "אזהרה

כי התאריך הנזכר בפסקה זו לעניינם של מוצרים קיימים בישראל באותו מועד, י"ג בתמוז התשס"א (4 ביולי 2001), הוא יום תחילתו של חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון (תיקון מס' 2), התשס"א-2001, שבו נקבעו המגבלות על השימוש בשם מסחרי או במותג של מוצר טבק.

כמו כן מוצע לקבוע באופן ברור יותר הוראות דומות להוראות הקיימות בסעיף לגבי השימוש בשמות של מוצרים שאינם מוצרי טבק ובשמות של מוצרי טבק וכן לקבוע הוראה דומה לעניין השמות של עסקים ופעילויות שונות.

עוד מוצע להוסיף הוראה חדשה, הקובעת איסור על ייצור ושיווק של מוצרי מזון וצעצועים הדומים למוצרי טבק בהתאם להמלצת האמנה או שמופיע עליהם שם של מוצר טבק, לרבות המילים "סיגריה" או "סיגר". הוראה זו נועדה למנוע יצירת דמות חיובית למוצרי טבק בקרב קטינים כתוצאה ממגע ומשחק עם מוצרים תמימים וידידותיים, כביכול, בצורת מוצרי טבק.

סעיף 9 מוצע לחדד את הוראות סעיף 8 לחוק, ולפיו חל איסור על הפצת מוצרי טבק בלא תמורה או על הפצת מוצר טבק שאליו נלווה פרס, מתנה או זכות להשתתפות בהגרלת פרסים או בתחרות כאמור בסעיף, ולהבהיר, כי איסור זה חל גם על מתן תמורה סמלית או תמורה באמצעות מוצרי טבק אחרים, לרבות בעד השתתפות בסקר צרכנים, רישום ברשימת דיוור, מסירת פרטים אישיים.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א), רשאי שר הבריאות, באישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת, לקבוע כי אזהרה או מסר אחר כאמור באותו סעיף קטן יכול שיהיו באמצעות תמונות שונות שיתחלפו מעת לעת, לרבות תמונות מצוירות או מונפשות, וכן לקבוע הוראות בדבר שפות האזהרה או המסר, מיקומם, עיצובם, צורתם, תוכנם, הגודל המזערי שלהם ושל האותיות שלהם, ואופן תחלופתם של האזהרה או של המסר וחלוקתם בין החפיסות או האריוזות האחרות של אותו מותג.

(ג) שר הבריאות רשאי לקבוע, באישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת, הוראות נוספות בדבר סימון מוצרי טבק; קבע שר הבריאות הוראות נוספות כאמור, לא ישווק אדם מוצר טבק אלא אם כן חפיסתו או אריוזו מסומנת לפי ההוראות כאמור.

12. בסעיף 9א(ד) לחוק העיקרי, במקום "פרסומת לשם מסחרי" יבוא "פרסומת לאותו שם מסחרי".

הוספת סעיפים
9ב עד 9ז

13. אחרי סעיף 9א לחוק העיקרי יבוא:

"דיווח בדבר רכיבים 9ב. (א) יצרן או יבואן של מוצרי טבק יגיש לשר הבריאות בכל שנה, עד יום 31 בדצמבר, רשימות כמפורט להלן בדבר מוצרי הטבק שהוא ייצר או ייבא באותה שנה:

ד ב ר י ה ס ב ר

להסדיר באופן מפורש את הסמכות לחייב סימון אזהרות מסוג זה על גבי אריוזות מוצרי טבק, לאפשר קביעת הוראות נוספות לעניין סימון מוצרי טבק באזהרה וכן, להחליף את ההוראות המיושנות בסעיף זה.

סעיף 12 סעיף 9א(א) לחוק מחייב יצרנים או יבואנים של מוצרי טבק למסור דיווח שנתי בדבר הוצאותיהם בעד פרסומת, קידום מכירות ומתן חסות למוצרי הטבק שהם ייצרו או ייבאו. בשל מחיקת ההגדרה ל"פרסומת לשם מסחרי", מוצע להבהיר בסעיף 9א(ד), כי הוראות הסעיף יחולו גם על בעל זכויות בסימן מסחרי של מוצר טבק, על אלה מטעמו ועל בעלי רשות להשתמש בסימן המסחרי, העושים פרסומת לאותו שם מסחרי.

סעיף 13 מוצע להוסיף לחוק את סעיפים 9ב עד 9ז כמפורט להלן:

לסעיף 9ב המוצע

סעיף 10 של אמנת המסגרת לפיקוח על טבק, שעניינו רגולציה של גילוי מידע על רכיבי מוצרי טבק, מחייב את המדינות החברות באמנה להטיל על חברות טבק חובת דיווח על הרכיבים והפליטות של מוצרי טבק וכן מידע טוקסיקולוגי לגבי אותם הרכיבים ופליטות. האמנה מחייבת גם קביעת הסדרים לדיווח מידע זה לציבור. כמו כן סעיף 11 לאמנה מחייב סימון רכיבים ופליטות רלוונטיים על אריוזות מוצרי טבק.

– משרד הבריאות קובע כי העישון גורם למחלות חמורות; האזהרה תהא בעברית ובאותיות "פרנקריהל" 8 נקודות דפוס שחור ברורות וקריאות; המלה "אזהרה" תודגש על ידי קו מתחתיה.

(ב) במוצרי טבק שאינם סיגריות יכול שהאזהרה תודפס או תודבק על פני העטיפה במקום בצידה.

(ג) שר הבריאות, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לשנות את נוסח האזהרה, לרבות קביעת נוסחי אזהרה שונים, ומתחלפים מעת לעת, לעניין סעיף זה וסעיפים 4 או 7, וכן לשנות את הגודל המזערי של האותיות שבאזהרה ולקבוע הוראות בדבר מיקום האזהרות, עיצובן, צורתן ואופן החלפת נוסחי האזהרות; נוסח אזהרה שנקבע לפי סעיף קטן זה ייכנס לתוקפו תוך 45 ימים מיום פרסומו ברשומות – לגבי פרסום כאמור בסעיף 7 ותוך 8 חודשים מיום פרסומו כאמור – לגבי פרסום לפי סעיף 4 או סעיף זה.

אמנת המסגרת לפיקוח על טבק ממליצה על שימוש באזהרות גרפיות על גבי אריוזות של מוצרי טבק כדי להמחיש לציבור את הסיכונים השונים הנגרמים כתוצאה מהשימוש במוצרי טבק, אכן מדינות רבות אימצו גישה זו, ביניהן מדינות האיחוד האירופי, אוסטרליה וקנדה.

בהתאם לתיקון שנעשה בסעיף 7 לחוק בנוסחו בסעיף 8 להצעת החוק, מוצע להחליף את סעיף 9 לחוק כדי

(1) רשימה של כלל הרכיבים בתערובות הטבק שבמוצרי הטבק שהוא מייצר או מייבא, מטרת השימוש בהם ושיעורם במוצרי הטבק;

(2) רשימה של כל רכיב בתערובת הטבק שבכל מותג של מוצר הטבק שהוא מייצר או מייבא ושיעורו במותג; ואולם חומר טעם וריח, ששיעורו במותג נמוך מ-0.1% ממשקל הטבק במותג, ושאינו נמנה ברשימות החומרים המסרטנים, החשודים כמסרטנים או מסרטנים אפשריים של הסוכנות הבין-לאומית לחקר הסרטן (International Agency for Research on Cancer (IARC)) – ניתן לציין ברשימה זו, בלי לציין את שיעורו;

(3) רשימה של כל רכיב בכל מותג של מוצר טבק, שאינו חלק מתערובת הטבק, ושיעורו במותג;

(4) רשימה שבה מידע תמציתי לציבור בדבר מידת רעילותו של כל רכיב המפורט בפסקאות (1) ו-(3), ותוצרי הבעירה שלו, בצורתו הגולמית ובעת השימוש בו (מידע טוקסיקולוגי), לרבות בדבר השפעתו האפשרית של הרכיב על רמת ההתמכרות של המשתמש במוצר הטבק ועל בריאותו, אם מידע זה ידוע ליצרן או ליבואן.

(ב) הרשימות כאמור בסעיף קטן (א) יוגשו לשר הבריאות במסמך מודפס ובדואר אלקטרוני או על גבי התקן המשמש לאחסון חומר מחשב ובלבד שהמסמך המוגש בדואר אלקטרוני או בהתקן כאמור, ניתן לעריכה; ואולם הרשימות שיוגשו לשר הבריאות בדואר אלקטרוני או על גבי התקן כאמור, יוגשו בלא מידע בדבר שיעור הרכיבים של מותג מסוים, המהווה סוד מסחרי; לעניין זה, "חומר מחשב" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995² (בחוק זה – חוק המחשבים).

(ג) שר הבריאות יפרסם את הרשימות שהוגשו לו לפי סעיף זה, בלא המידע המהווה סוד מסחרי כאמור בסעיף קטן (ב), באתר האינטרנט של משרד הבריאות או בדרך אחרת כפי שימצא לנכון.

(ד) שר הבריאות רשאי, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, להתקין תקנות לעניין סעיף זה, וכן לעניין חובת היצרן או היבואן לסמן רכיבים המשמשים בייצור מוצרי טבק ותוצרי הבעירה שלהם, על גבי חפיסות מוצרי הטבק, ואופן בדיקת שיעור הרכיבים ותוצרי הבעירה שלהם כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

יובהר כי עצם גילוי פרטים על הרכיבים אינו מהווה אישור כלשהו לשימוש באותם הרכיבים ואינו מלמד על הסכנות הכרוכות בהם.

לכן מוצע להוסיף לחוק את סעיף 69, שיסדיר חובת דיווח כאמור שיאפשר בעתיד להתקין תקנות בדבר סימון רכיבים ופליטות, אם יוחלט כי סימון כאמור רצוי.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(ה) לעניין סעיף זה, "מותג" – לרבות כל מוצר טבק המובחן בדרך כל שהיא, במוצר עצמו או באריותו, ממוצר טבק אחר. לא ייצר אדם, לא ישווק ולא ייבא מוצרי טבק בטעם או בריח של פירות, שוקולה, קקאו, וניל, ציפורן, קינמון, אניס או קפה. (א) שר הבריאות רשאי להסמיך מפקחים, מבין עובדי המדינה, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי חוק זה לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה. (ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

ג9. איסור לייצר או לייבא מוצרי טבק בטעמים או בריחות

ד9. הסמכת מפקחים

(1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה הוא אינו ראוי לדעת שר הבריאות, לשמש מפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה שר הבריאות בהסמכת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה שר הבריאות, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

ג) הודעה על הסמכת מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח, לאחר שהודעה לפי סעיף 19 –

ה9. סמכויות פיקוח

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ואת מענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל על ביצוען של ההוראות לפי חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, בהגדרתו בחוק המחשבים;

(3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דגימות של חומרים וכן להורות על מסירת הבדיקות, המדידות או הדגימות למעבדה או על שמירתן לתקופה שיוורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 9 המוצע

מוצע לאפשר לשר להסמיך מפקחים לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה וכן להגדיר את סמכויות הפיקוח הכוללות סמכות לדרוש מאדם להודות או למסור ידיעות או מסמכים, לערוך מדידות וליטול דוגמאות לשם בדיקה, להיכנס למקום שבו מייצרים או משווקים מוצרי טבק כדי לבדוק אותם ואת תהליכי ייצורם או שיווקם, או למקום שבו קיים חשד כי מפרסמים מוצרי טבק בניגוד להוראות חוק זה.

לסעיף 9 המוצע

שימוש בחומרי טעם מסוימים, כגון של פירות, שוקולה, קקאו, וניל, ציפורן, קינמון, אניס או קפה, במוצר טבק עשוי לגרום למוצרים אלה להיות מושכים יותר לצעירים, ולהקל על התחלת העישון. מוצע איפה לאסור על ייצור או ייבוא מוצרי טבק בטעמים או בריחות אלה.

לסעיף 9 המוצע

מוצע לאפשר לשר הבריאות להסמיך מפקחים שיפקחו על ביצוע ההוראות לפי חוק זה. הסעיף מגדיר את התנאים שבהם יוסמכו המפקחים, ובכלל זה תנאי כשירות והכשרה מתאימה.

4) להיכנס למקום שבו מייצרים או משווקים מוצרי טבק כדי לבדוק אותם ואת תהליכי ייצורם או שיווקם או להיכנס למקום שבו קיים חשד כי נעשית פרסומת למוצרי טבק בניגוד להוראות חוק זה; ואולם לא ייכנס מפקח לפי פסקה זו למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו של בית משפט.

זיהוי מפקחים 19. (א) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, כאשר הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ויש בידו תעודה החתומה בידי שר הבריאות, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

14. בסעיף 11 לחוק העיקרי, במקום סעיפים קטנים (א) ו-(א1) יבוא:

"(א) העושה אחד מאלה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז–1977³, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד, דינו – כפל הקנס האמור:

(1) עושה פרסומת בשבח העישון כשלעצמו, בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) עושה פרסומת למוצרי טבק בניגוד להוראות סעיף 3;

(3) מציג במסגרת עסקית מוצרי טבק או מוצרים המשמשים לעישון טבק, באופן בולט, שאינו לפי התקנות שקבע שר הבריאות, בניגוד להוראות סעיף 4א(א);

(4) מציג שלט בדבר זמינות של מוצרי טבק למכירה שלא באופן שקבע שר הבריאות בתקנות, בניגוד להוראות סעיף 4א(ג);

(5) מסמן אריזה של מוצר טבק בניגוד להוראות סעיף 5(א);

(6) עושה פרסומת בלי שנכללת בה אזהרה, בניגוד להוראות סעיף 7;

ד ב ר י ה ס ב ר

ג) חובת ההוכחה בעניין סדרת הייצור היא על היצרן וביחידת היבוא – על היבואן; לעניין סעיף זה, סדרת ייצור אחת היא מוצרי טבק שיוצרו ביום עבודה אחד, ויחידת יבוא אחת היא מוצרי טבק בעלי שם מסחרי אחד ארוזים בארגו אחד.

מוצע לתקן את העונשים הקבועים בסעיף כיום לעבירות השונות, כך שיהיה מדרג כמקובל בחקיקה עדכנית, תוך מתן ביטוי, בין השאר, למהות העבירה וחומרתה. כיום קבוע בצד העבירות קנס כאמור בסעיף 61(א)1 לחוק העונשין. מאחר שהעבירות המנויות בחוק זה כלכליות בעיקרן, והרווח הצפוי מהפרתן לחברות הטבק הוא ניכר, על פי עקרונות הגמול וההתרעה ראוי שהענישה תוחמר לקנסות גבוהים יותר. על כן מוצע לקבוע על הפרת איסורי הפרסומת, האיסורים העוסקים בסימון מוצר והצגתו, איסורי השיווק וההפצה והאיסור על עשיית שימוש בשמות מסחריים – קנס לפי סעיף 61(א)4 לחוק העונשין, ועל מכירת מוצר טבק לקטין, הצבת מכונה לממכר מוצרי טבק בניגוד לחוק ואי-הגשת דוחות – קנס לפי סעיף 61(א)3 לחוק העונשין. מוצע לאפשר הכפלת עונשי הקנס האמורים אם העבירה מבוצעת על ידי תאגיד.

לסעיף 19 המוצע

מוצע להוסיף לחוק את סעיף 19 אשר יקבע, בהתאם לחקיקה העדכנית, כי מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, כשהוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ויש בידו תעודה החתומה בידי שר הבריאות, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

סעיף 14 סעיף 11 לחוק קובע:

"עונשין

11. (א) העובר על הוראה מהוראות חוק זה למעט סעיף 8א, דינו, ביחיד – הקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, ובתאגיד – כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)4.

(א1) המוכר מוצר טבק לקטין או המוכר, משכיר או משאיל לקטין מוצר המשמש לעישון טבק, בניגוד להוראות סעיף 8א, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)1 לחוק העונשין.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף 9, תחשב אי הדפסת אזהרה או הדבקתה על סדרת ייצור אחת המסומנת על גבי כל חפיסה, וביבוא – על יחידת יבוא אחת המסומנת על גבי כל חפיסה, כעבירה אחת.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (7) מייצר, מאחסן או משווק מוצר שאינו מוצר טבק ששמו או כינויו או הסמל המופיע עליו, זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר טבק בניגוד להוראות סעיף 7א(א);
- (8) מכנה עסק או פעילות מסחרית שאינם קשורים לסחר במוצרי טבק בשם או בכינוי זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר טבק, בניגוד להוראות סעיף 7א(ב);
- (9) מכנה מוצר טבק בשם או בכינוי זהה או דומה לשם מסחרי או למותג של מוצר שאינו מוצר טבק, בניגוד להוראות סעיף 7א(ג);
- (10) מייצר, משווק, מייבא או מאחסן, במסגרת עסקית, חטיף, צעצוע או ממתק לרבות גומי לעיסה, בצורה של מוצר טבק בניגוד להוראות סעיף 7א(ד);
- (11) משווק או מפיץ לצרכן מוצר טבק בניגוד להוראות סעיף 8א(א);
- (12) מפיץ או מחלק מוצר טבק בלא תמורה או בתמורה סמלית בניגוד להוראות סעיף 8(ב);
- (13) משווק מוצר טבק בלי שמודפסת עליו אזהרה או מסר אחר בניגוד להוראות סעיף 9(א) ו־9(ב);
- (14) משווק מוצר טבק שאינו מסומן בהתאם להוראות שקבע שר הבריאות לפי סעיף 9(ג);
- (15) מייצר או מייבא מוצר טבק בטעמים או בריחות בניגוד להוראות סעיף 9ג.
- (ב) העושה אחד מאלה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד, דינו – כפל הקנס האמור:
- (1) מציב מכונה למכירת מוצרי טבק בניגוד להוראות סעיף 7ב;
- (2) מוכר מוצר טבק לקטין או מוכר, משכיר או משאל לקטין מוצר המשמש לעישון טבק, בניגוד להוראות סעיף 8א;
- (3) לא מגיש דוח לשר הבריאות או מגיש דוח חלקי או לא נכון בניגוד להוראות סעיף 9א(א) ו־9(ב);
- (4) לא מגיש רשימות לשר הבריאות או מגיש רשימות חלקיות או לא נכונות בניגוד להוראות סעיף 9ב(א), (ב) ו־9(ד).

15. סעיף 12 לחוק העיקרי – בטל. ביטול סעיף 12
16. בסעיף 13 לחוק העיקרי, במקום "פרסומת למוצר טבק או פרסומת לשם מסחרי" יבוא תיקון סעיף 13 "פרסומת למוצרי טבק" ואחרי "ובלבד שפרסומת" יבוא "למוצרי הטבק".

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 1, סעיף ההגדרות לחוק, הגדרה של "עשיית פרסומת" כדי להבהיר כי אין בביטול סעיף זה כדי לפטור את מי שיוצר פרסומת, מפיק פרסומת, מזמין או מממן פרסומת מאחריות לפרסומת בניגוד לחוק וכי הם נכללים בגדר אלה העוברים עבירה לפי סעיף 11(א)(1) ו־2.

סעיף 16 סעיף 13 לחוק קובע חזקה שעל פיה פרסומת נעשית על ידי היצרן או היבואן של מוצר הטבק או על פי הוראותיהם. חזקה זו מסויגת לעניין פרסומת שנעשתה בחוץ לארץ, באופן שאינו ברור דיו. לכן, מוצע להבהיר כי הסייג האמור חל על פרסומת למוצרי טבק,

סעיף 15 סעיף 12 לחוק קובע:

"אחריות פרסומאי ובעל אמצעים

12. בעבירה לפי סעיפים 2 עד 7 ייאשמו גם –

(1) מי שהביא את הפרסומת או את הפרסומת לשם מסחרי לפרסום וגרם בכך לפרסומה;

(2) מי שקיבל את הפרסומת או הפרסומת לשם מסחרי לפרסום ופרסם אותה."

כאמור לעיל, הוראותיו של סעיף זה אינן מקובלות בחקיקה מודרנית. במקום סעיף מיושן זה מוצע להוסיף

(1) האמור בו יסומן "א" והסיפה החל במילים "מוצרי טבק שנתפסו" – תימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) הרואה את עצמו נפגע מהחלטה לפי סעיף קטן (א) (בסעיף זה – החלטה לעניין התפיסה), רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה לפי חוק זה, בקשה לביטולה.

(ג) אין בהגשת בקשה לפי סעיף קטן (ב), כדי לעכב את ביצועה של ההחלטה לעניין התפיסה, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

(ד) קבע בית המשפט, במעמד צד אחד, לעכב את ביצועה של ההחלטה לעניין התפיסה, תידון הבקשה לפי סעיף קטן (ב), במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה על עיכוב הביצוע לפי סעיף קטן זה.

(ה) בית המשפט רשאי לבטל את ההחלטה לעניין התפיסה, לאשרה או לשנותה."

18. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁴, בתוספת הראשונה, במקום פרט

33 יבוא:

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים

"33. בריאות –

(1) החלטת ועדת הערכה או החלטת המנהל לפי פרק ד' לחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008⁵;

(2) החלטה של רשות לפי חוק איסור פרסומת והגבלת שיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983."

(א) תחילתו של חוק זה, למעט ההוראות המפורטות בסעיפים קטנים (ב) עד (ה), שלושה חודשים מיום פרסומו (בסעיף זה – יום התחילה).

19. תחילה, דיווח ראשון והוראת מעבר

(ב) תחילתה של פסקה (3) להגדרה "שיווק" שבסעיף 1 לחוק העיקרי כנוסחה בסעיף 2(2) לחוק זה ותחילתו של סעיף 4 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע להוסיף את האפשרות להגיש בקשה לביטול החלטה שניתנה לפי סעיף 14(א) המוצע לפני בית המשפט המוסמך לדון בעבירה לפי החוק.

סעיף 19 מוצע לקבוע הוראת תחילה הדרגתית לכניסת החוק לתוקף בהתחשב, בין השאר, בזמן הנדרש להיערכות לשינויים המוצעים בחוק זה.

כמו כן לעניין הדיווח הראשון לסעיף 9ב כנוסחו בסעיף 13 לחוק זה, מוצע לקבוע מועד מתאים בהתחשב בתאריך פרסומו של החוק. סעיף זה מחייב את היצרנים והיבואנים של מוצרי טבק להגיש מידע מסוים לשר הבריאות עד יום 31 בדצמבר של כל שנה. ייתכן שהחוק המוצע יתפרסם סמוך למועד זה, ואם כן, יש מקום לאפשר

הכוללת, לפי הגדרתה המוצעת פרסומת שיש בה לקדם מוצר טבק, שם מסחרי של מוצר טבק או מותג של מוצר טבק".

סעיף 17 מוצע להסדיר במסגרת סעיף זה את ההוראות הקיימות בסעיף 14 לעניין תפיסת מוצרי טבק שלא סומנו כנדרש. לפי סעיף 14 לחוק, מי שהוסמך בידי שר הבריאות לפי הסעיף האמור, מוסמך לתפוס מוצרי טבק שאינם מסומנים באזהרה כנדרש לפי סעיף 9, וכן, שמוצרים אלה יוחזרו רק לאחר שבעליהם ידביקו עליהם אזהרות. היות שהיום, לפי צו הגנת הצרכן (סימון טובין), התשמ"ג-1983, קיימת חובה שהאזהרה על גבי אריזות סיגריות תהיה בהדפסה, אין עוד צורך בהוראה המאפשרת, לכאורה, שיווק של מוצרי טבק שעליהם האזהרה מודבקת.

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 394.

ג) תחילתם של סעיפים 3, 5(א) ו-9 לחוק העיקרי בנוסחם בסעיפים 3, 6, ו-11, לחוק זה ותחילתו של ביטול סעיפים 4 ו-6 לחוק העיקרי כאמור בסעיפים 4 ו-7 לחוק זה, שנה מיום פרסומו של חוק זה.

ד) תחילתו של סעיף 9 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 13 לחוק זה, שנתיים מיום פרסומו של חוק זה.

ה) דיווח ראשון לפי סעיף 9 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 13 לחוק זה, יימסר לשר הבריאות עד יום*; ואולם דיווח ראשון לפי סעיף קטן (א) (4) של אותו סעיף יימסר לשר הבריאות עד יום

ו) סעיף 3(א) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, לא יחול על יצירת אמנות אף אם נעשתה במטרה לקדם מוצרי טבק, שם מסחרי של מוצר טבק או מותג של מוצר טבק ושהוצגה במוזיאון לפני יום פרסומו של חוק זה; לעניין זה, "מוזיאון" – כהגדרתו בחוק המוזיאונים, התשמ"ג-1973.⁶

ד ב ר י ה ס ב ר

השפעת החוק המוצע על זכויות ילדים

מטרתו של החוק המוצע היא, בין השאר, למנוע את החשיפה של ילדים ובני נוער לפרסומת ישירה, עקיפה ואף סמויה, למוצרי טבק, המייצרת תדמית חיובית לשימוש במוצרי טבק ומציבה את השימוש במוצרים אלה כנורמטיבי.

כמו כן החוק נועד למנוע שיווק של מוצרי טבק בטעמים ובריחות העשויים להקל על תחילת השימוש במוצרי טבק ולפתות ילדים ובני נוער להתנסות בהם.

החוק נועד גם לספק מידע לציבור על הרכיבים שבמוצרי הטבק ומידע זה עשוי לעזור גם לבני נוער להגן על עצמם מחשיפה לנוקי השימוש במוצרי טבק.

החוק יאפשר סימון מוצרי טבק באזהרות הכוללות תמונות הממחישות את נזקי השימוש במוצרי הטבק. אזהרות אלה יאפשרו לילדים ולבני נוער להפנים את נזקי השימוש במוצרי טבק ויתרעו מפני השימוש בהם.

כל אלה, ככל שיעזרו להימנע משימוש במוצרי טבק, ישפיעו לטובה על זכויות ילדים לחיים בריאים יותר.

ליצרנים וליבואנים אלה עוד כמה חודשים כדי להכין את הדיווח הראשון.

לעניין סעיף קטן (א) (4), שעניינו מידע לגבי רכיבי מוצרי טבק ותוצרי הבעירה שלהם, מוצע לאפשר מועד שונה ומאוחר יותר לדיווח הראשון, היות שהכנת דיווח זה עשויה לדרוש זמן נוסף מעבר לדיווח על אודות המידע שידווח לפי סעיפים קטנים (א) (1) עד (3).

עוד מוצע לקבוע הוראת תחילה הדרגתית לכניסת החוק לתוקף בהתחשב, בין השאר, בזמן הנדרש להיערכות לשינויים המוצעים ובהתחשב בהמלצות הוועדה הציבורית.

כמו כן מוצע לקבוע הוראת מעבר לעניין פרסומת למוצר טבק שיוצרה ערב תחילתו של חוק זה ואשר רכשה לעצמה, נוסף על היותה פרסומת, מוניטין כיצירת אמנות והוצגה ככזו במוזיאון לפני יום פרסומו של חוק זה, כך שיתאפשר המשך הצגתה במוזיאון.

* המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

⁶ ס"ח התשמ"ג, עמ' 113.

